

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman, casarea deciziei din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Dimitrov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-93/24
nr. PIGD 2-23013839-02-2a-07072023)*

Admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motiv că nu a fost stabilită natura raportului juridic

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. A. Ojoga
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, I. Cotruță, I. Țurcan

23 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Gheorghe Stratulat,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 ianuarie 2023, Alexei Dimitrov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 05 august 2018, a efectuat un apel telefonic la serviciul unic de urgență 112 în legătură cu tulburarea liniștii publice de către SRL „Capitales Park”, manifestată prin difuzarea muzicii la volum sporit după ora 22:00. Informația respectivă a fost înregistrată în registrul R-2 al Inspectoratului de Poliție Botanică sub nr. 14218 din 05 august 2018.

3. La 15 august 2018, agentul constator din cadrul IP Botanică, Tudor Moldovanu, a întocmit încheiere pe rezultatul examinării materialului REI-II nr. 14218 din 05 august 2018, cu propuneri: precăutarea cazului dat de încetat, materialul în REI-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018 de a depune la arhivă.

4. Reclamantul a menționat că, nefiind de acord încheierea agentului constator, la 03 septembrie 2018, a depus o contestație în ordinea art. 448 alin. (1) din Codul contravențional, prin care a solicitat anularea încheierii de încetare a examinării și obligarea agentului constator să reexamineze cazul, cu respectarea procedurii legale.

5. Prin hotărârea din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, dosar nr. 5r-250/18, s-a admis contestația și s-a constatat că agentul constator a încălcat prevederile Codului contravențional și nu a întreprins măsuri pentru verificarea sesizării, iar concluziile la care a ajuns în actul emis sunt

pripite și nebazate pe o stabilire certă a adevărului. S-a remarcat că agentul constatator în calitate de reprezentant al organului de drept, are obligația de a investiga toate circumstanțele invocate în cadrul unei plângeri și a stopa abuzurile de drept din partea terților persoane, lucruri pe care nu le-a realizat în cadrul examinării materialului nr. 14218 din 05 august 2018.

6. Reclamantul a notat că, hotărârea instanței de judecată a devenit irevocabilă la 20 martie 2019 și a fost expediată organului abilitat pentru executare. Însă, în pofida acestui fapt, contrar obligațiilor legale prescrise de Codul contravențional, agentul constatator al IP Botanica nu a inițiat un control suplimentar al circumstanțelor cazului. Or, el nu a fost citat pentru audieri, agentul constatator nu a ridicat probele, nu a identificat martorii și nu a audiat făptuitorul, iar până la moment nu a fost emisă vreo decizie în sensul art. 447¹ alin. (2) și (3) din Codul contravențional.

7. Astfel, în opinia reclamantului, în circumstanțele date, nu au fost executate indicațiile instanței de judecată din hotărârea din 04 martie 2019, fiind sfidat cu desăvârșire actul judecătoresc ce a obținut forță juridică.

8. Reclamantul a atras atenția că, neexecutarea actului judecătoresc rezultă și din răspunsul IP Botanica nr. 34/20/4-23756 din 08 noiembrie 2022, conform căreia hotărârea judecătorească a parvenit la IP Botanica pentru informare. În această consecvență, rezultă că autoritatea publică însărcinată cu competența de executare a actului judecătoresc nu a luat în serios sarcinile încredințate, limitându-se doar la informare după recepționarea actului judecătoresc, în continuare nefiind întreprinse măsurile ce erau obligatorii conform procedurii contravenționale.

9. Reclamantul a considerat că, în speță, termenul în care nu a fost executată hotărârea din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, dosar nr. 5r-250/18, până la momentul depunerii prezentei acțiuni, constituie circa 3,5 ani. Miza urmărită în calitate de reclamant la executarea hotărârii a fost de a obține elucidarea circumstanțelor deplânse, iar în acest sens agentul constatator urma să întreprindă toate măsurile de aflare a adevărului (identificarea făptuitorului, a martorilor, audierea acestora, ridicarea și anexarea, cercetarea probelor, audierea victimei etc.) și în final să se pronunțe asupra vinovăției făptuitorului prin emiterea unei decizii legale și întemeiate, chestiune care la rândul său ar face posibilă valorificarea drepturilor prin prisma art. 45 din Codul contravențional, în cazul eventualei constatări a vinovăției persoanei. Întrucât organul constatator nu a purces la îndeplinirea sarcinilor și obligațiilor precum și a competențelor cu care

este investit conform legii, hotărârea judecătorească a rămas neexecutată, pierzându-și orice utilitate.

10. Faptul că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, la caz IP Botanica, în pofida unor obligații pozitive, nu a întreprins măsuri în vederea realizării indicațiilor date de instanța de judecată, deci nu s-a conformat actului judecătoresc, a condus, la rândul său, la imposibilitatea soluționării aspectului civil, cu referire la contravenția ce nu a fost investigată, constatată și sancționată.

11. Reclamantul a notat că, în calitatea sa de petiționar, nu a obstrucționat executarea hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin urmare nu i se pot fi imputa acțiuni ce ar duce la tergiversarea îndeplinirii actului judecătoresc.

12. Subsecvent, Alexei Dimitrov a remarcat că, neexecutarea hotărârii judecătorești a determinat o evidentă insatisfacție și frustrare, stări nefaste provocate și de neputința de a obține realizarea drepturilor, chiar și în prezența a unui act judecătoresc favorabil, circumstanță ce a spulberat încrederea în sistemul de drept, anihilând orice expectații privind utilitatea procedurii de contestare a actului.

13. Astfel, reclamantul a estimat cuantumul prejudiciului moral la suma de 15 000 MDL, care este unul just, rațional și neexcesiv, întemeiat în corespundere cu prevederile din Recomandarea nr. 6 a Curții Supreme de Justiție, care prevede că instanțele judecătorești din țară la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale și anume art. 6 CEDO ar putea să acorde suma de 1 000 – 7 000 EUR, echivalentul în lei moldovenești.

14. Reclamantul Alexei Dimitrov a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 15 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea cheltuielilor de transport în sumă de 972 MDL.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

15. Prin hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Dimitrov, s-a

constatat încălcarea drepturilor lui Alexei Dimitrov la executare în termen rezonabil a hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18 și s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, suma de 7 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral. În rest, cerințele formulate s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 38, 44-47 recto-verso).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

16. La 28 aprilie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 19 iulie 2023 a depus cererea de apel motivată (f.d. 42, 58-60).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a modificat hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexei Dimitrov de la 7 000 MDL la 3 000 MDL. În rest, hotărârea s-a menținut fără modificări (f.d. 87, 88-101).

18. În consolidarea soluției, instanța de apel a considerat concluzia primei instanțe ca fiind parțial neîntemeiată și că, în speță, nu au fost elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, criteriu ce presupune lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

19. Curtea de Apel Chișinău a reținut că, pretențiile lui Alexei Dimitrov întrunesc condițiile legale pentru angajarea răspunderii statutului în temeiul Legii nr. 87/2011, deoarece hotărârea din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, nu a fost executată până la momentul de față, fapt ce denotă încălcarea dreptului acestuia la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

20. La aspectul dat, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a prezentat nici o probă care să facă dovada că IP Botanica ar fi efectuat un control suplimentar în temeiul hotărârii judecătorești vizate. Prin urmare, neexecutarea hotărârii judecătorești nu poate fi imputată

reclamantului, ci organului responsabil de executarea acesteia, IP Botanica, care nu a întreprins măsurile necesare pentru a asigura executarea hotărârii judecătorești în termenul stabilit de lege.

21. Din acest considerent, instanța de apel a conchis că circumstanțele cauzei întrunesc condițiile legale pentru angajarea răspunderii statutului în temeiul Legii nr. 87/2011, iar reclamantul-intimat Alexei Dimitrov este în drept să pretindă constatarea încălcării dreptului la neexecutare a hotărârii judecătorești în termen rezonabil și să ceară repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea acestui drept.

22. În opinia Curții de Apel Chișinău, prima instanță corect a stabilit că întârzierea de 3,5 ani în executarea hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului Alexei Dimitrov și l-a privat pe acesta de beneficiile acelei hotărâri judecătorești, fapt prin care i-a fost cauzat un prejudiciu moral, care urmează a fi recuperat prin acordarea unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat. Totuși, instanța de apel a considerat suma de 7 000 MDL acordată de prima instanță cu titlu de reparare a prejudiciului moral ca fiind exagerată în raport cu gravitatea suferințelor suportate, statutul social al reclamantului, fiind vădit disproporționată încălcării constatate și care nu corespunde jurisprudenței Curții Supreme de Justiție. În această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a micșora suma adjudecată cu titlu de reparare a prejudiciului moral până la suma 3 000 MDL, care constituie o satisfacție echitabilă pentru reclamantul intimat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 22 ianuarie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând, în temeiul art. 432 alin. (1) lit. b) și e) din Codul de procedură civilă, casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingerea a acțiunii lui Alexei Dimitrov ca fiind neîntemeiat (f.d. 109-112 recto-verso).

24. La 30 ianuarie 2024, Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman, a declarat recurs împotriva deciziei din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând, în temeiul art. 432 alin. (1) lit. a), b) și e) din Codul de procedură civilă, casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 117-119 recto-verso).

ARGUMENTELE RECURSULUI

25. În motivarea recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în esență, a reiterat temeiurile de fapt ale acțiunii, cuprinse în cererea de chemare în judecată, precum și concluziile instanței de apel. Suplimentar, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a invocat că instanța de apel a apreciat eronat normele de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, cât și a apreciat laconic suportul probatoriu anexat, implicit raportul motivat aferent procedurii de executare vizate.

26. În acest sens, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a remarcat că, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face printr-o lege specială. La caz, însă, instanța de apel a apreciat arbitrar raportul motivat prezentat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova asupra pretinsului caz de neexecutare și nu a luat în considerare aspectul ce ține de circumstanțele specifice ale procedurii de executare din prezenta speță.

27. În opinia Ministerului Justiției al Republicii Moldova, la caz, nu se atestă indicii privind neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, deoarece acest act judecătoresc a devenit irevocabil prin neatacare și a produs instantaneu efectul urmărit de Alexei Dimitrov, și anume anularea încheierii pe rezultatul examinării materialului REI-II nr. 14218 din 05 august 2018 a agentului constator.

28. Ministerul Justiției al Republicii Moldova a subliniat că, prin acțiunea înaintată, Alexei Dimitrov nu a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea într-un termen rezonabil a plângerii sale, ci constatarea neexecutării într-un termen rezonabil a unei operațiuni intermediare (actele judecătorului de instrucție), deși Legea nr. 87/2011 nu-i oferă o astfel de prerogativă instanței de judecată.

29. Drept consecință, pretenția privind repararea prejudiciului moral în baza Legii nr. 87/2011, urmare a constatării încălcării dreptului la executare în termen rezonabil, este exagerată și inechitabilă.

30. În motivarea recursului, Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman, a reiterat temeiurile de fapt ale acțiunii, cuprinse în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocând că este de acord cu hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, care corect a stabilit

circumstanțele cauzei, corect s-a constatat faptul încălcării dreptului său la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral în sumă de 7 000 MDL. Pe de altă parte, Curtea de Apel Chișinău a interpretat eronat legea și a emis o soluție contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.

31. Avocatul Alexandru Terziman a relevat că, decizia instanței de apel este lipsită de o motivare completă și nici nu oferă un răspuns și o apreciere argumentelor reclamantului și de ce acestea au fost respinse de către instanță.

32. De asemenea, avocatul Alexandru Terziman a considerat că, instanța de apel a admis încălcări prin admiterea/formularea unor concluzii contradictorii cu circumstanțele cauzei și prin neaplicarea legislației naționale, dar în mod special a celei internaționale în materie de apărare a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, dar și cu prioritate a dreptului la o satisfacție echitabilă.

33. Recurentul Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman, a notat că, în speță, întârzierea de 3,5 ani în executarea hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa l-a privat de beneficiile acelei hotărâri judecătorești, fapt prin care i-a fost cauzat un prejudiciu moral ce urmează a fi recuperat, prin acordarea unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat. Din acest considerent, soluția primei instanțe este una absolut legală și conformă practicii judiciare naționale și a CtEDO. Or, practica Curții Supreme de Justiție demonstrează că, pe cauze asemănătoare, Curtea Supremă de Justiție a acordat despăgubiri echivalente sau mai mari celor acordate de prima instanță în prezenta speță.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

35. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

36. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

37. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

38. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

39. Art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

40. Art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.”

41. Art. 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.”

42. Art. 121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

43. Art. 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.”

44. Art. 120 din Constituția Republicii Moldova:

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.”

45. Art. 16 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.”

46. Art. 1 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„(1) Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

(2) Aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.”

47. Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87/2011:

„Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.”

48. Art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87/2011:

„Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.”

49. Art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 87/2011:

„(1) În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

(2) La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

50. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic lui Alexei Dimitrov și Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin intermediul e-mailului, în data de 01 decembrie 2023 (f.d. 102), iar avocatului Alexandru Terziman la 03 decembrie 2023 (f.d. 104). Astfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse în data de 22 ianuarie 2024 și, respectiv, la 30 ianuarie 2024 (f.d. 109, 117).

51. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

52. Conform avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

54. Instanța de recurs consemnează că legea procedural civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

55. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

56. În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

57. Astfel, respectând principiile dreptului procesual civil, instanței de apel îi revine o deosebită atenție de a determina toate componentele acțiunii civile, și în special obiectul acțiunii civile și temeiurile acesteia. Obiectul acțiunii civile îl formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

58. Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecătii, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice

prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

59. Din conținutul pretențiilor formulate de către Alexei Dimitrov în cererea de chemare în judecată, obiectul acțiunii îl constituie constatarea încălcării dreptului lui Alexei Dimitrov la executare în termen rezonabil a hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 15 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea cheltuielilor de transport în sumă de 972 MDL.

60. Cercetând materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că, la 05 august 2018, Alexei Dimitrov a efectuat apel telefonic la serviciul unic de urgență 112 în legătură cu tulburarea liniștii publice de către SRL „Capitales Park”, manifestată prin difuzarea muzicii la nivel sporit după ora 22:00. Informația respectivă a fost înregistrată în registrul R-2 al IP Botanica sub nr. 14218 din 05 august 2018.

61. La 15 august 2018, agentul constatator din cadrul IP Botanica, Marin Garaz, a emis încheierea pe rezultatul examinării materialului REI-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018, cu propunerea de încetat precăutarea cazului, materialul REI-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018, de a depune la arhivă (f.d. 5).

62. Nefiind de acord cu încheierea pe rezultatul examinării materialului REI-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018, Alexei Dimitrov a depus la 03 septembrie 2018 contestație împotriva încheierii menționate.

63. Prin hotărârea din 04 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, dosarul nr. 5r-250/18, a fost admisă contestația depusă de Alexei Dimitrov și s-a anulat încheierea emisă la 15 august 2018 pe rezultatul examinării materialului înregistrat în REI-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018, cu remiterea în adresa IP Botanica a actelor pentru efectuarea unui control suplimentar (f.d. 5 verso – 8 recto-verso).

64. Potrivit cererii nr. 10059/22 din 17 octombrie 2022, Alexei Dimitrov a solicitat IP Botanica, în caz dacă există, eliberarea deciziei contravenționale a agentului constatator în urma executării hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (nr. 5r-250/18), precum și să fie asigurat pentru studiere accesul la materialul acumulat în cursul reexaminării, în original; eliberarea copieii scrisorii de însoțire parvenită către IP Botanica de la Judecătoria

Chișinău, sediul Central, prin care a fost transmisă spre executare hotărârea și materialul în original REI-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018 (f.d. 8 verso).

65. Potrivit răspunsului IP Botanica, în urma examinării cererii înaintată de Alexei Dimitrov, s-a stabilit că materialul R-2 cu nr. 14218 din 05 august 2018 se află în arhiva IP Botanica, însă hotărârea din 04 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, a parvenit în cancelaria IP Botanica cu nr. 4147 din 13 mai 2019, pentru informare (f.d. 9).

66. Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 26 aprilie 2023, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Dimitrov, a constatat încălcarea drepturilor lui Alexei Dimitrov la executare în termen rezonabil a hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18 și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, suma de 7 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral. În rest, cerințele formulate s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 38, 44-47 recto-verso).

67. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 14 noiembrie 2023, a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a modificat hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexei Dimitrov de la 7 000 MDL la 3 000 MDL. În rest, hotărârea s-a menținut fără modificări (f.d. 87, 88-101).

68. Analizând minuțios memoriul deciziei din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată special constată că instanța de apel nu a determinat obiectul acțiunii civile, adică pretențiile formulate de către reclamantă și înaintate față de pârâtă, în privința cărora instanța de judecată urma să se expună prin hotărâre. Or, conținutul deciziei instanței de apel conține constatări și concluzii contradictorii.

69. În acest sens Colegiul reține că, prin jurisprudența constantă a CtEDO s-au definitivat deja principiile după care se examinează pretențiile privind repararea prejudiciului cauzat încălcarea la executare în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești definitive, care se caracterizează prin conținut specific, în funcție de obiectul probațiunii, subiecții procesuali, termenul procedurii, sarcina probațiunii, inclusiv soluțiile deduse din jurisprudența CEDO.

70. Așadar, toate cauzele urmează să parcurgă trei etape de apreciere: identificarea în substanță a obiectului pretențiilor; identificarea perioadei de referință; aprecierea necesității și, dacă e cazul, a cuantumului satisfacțiilor echitabile.

71. La caz, Alexei Dimitrov a înaintat, în ordine civilă, o acțiune prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea acestui drept, întemeindu-și solicitările în baza Legii nr. 87/2011, care reglementează mecanismul reparatoriu în cazul încălcării dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil sau la executarea unei hotărâri judecătorești într-un termen rezonabil.

72. În atare condiții, instanța de apel, prin efectul devolutiv al apelului, era obligată să stabilească natura hotărârii din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, respectiv dacă această hotărâre era susceptibilă de executare silită; ea atribuia reclamantului un beneficiu efectiv, adică un drept recunoscut de instanță care presupune o obligație corelativă pentru o autoritate sau alt subiect de drept, și întârzierea în punerea ei în executare a generat o atingere efectivă și gravă a dreptului reclamantului, justificând repararea prejudiciului.

73. Pentru admiterea pretențiilor formulate de către Alexei Dimitrov, instanța de apel urma să stabilească dacă hotărârea din 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 5r-250/18, poate constitui obiect al unei acțiuni civile înaintate în temeiul Legii nr. 87/2011. Astfel, în cadrul judecării cauzei și pentru soluționarea acțiunii întemeiate pe Legea nr. 87/2011, instanța de apel avea obligația de a elucida complet și fundamentat un șir de aspecte esențiale, printre care determinarea condițiilor în care o hotărâre pronunțată în temeiul art. 448 din Codul contravențional poate fi considerată executată, inclusiv dacă simpla reluare a examinării de către agentul constatator este suficientă sau dacă este necesară și emiterea unei decizii asupra vinovăției/nevinovăției persoanei vizate, în conformitate cu art. 447¹ din Codul contravențional.

74. Alt aspect care urma a fi elucidat este evaluarea raportului dintre conținutul hotărârii din 04 martie 2019 și caracterul său executoriu, cu referire specială la faptul dacă aceasta recunoaște reclamantului un beneficiu efectiv, adică un drept sau o oportunitate reală de valorificare a unei pretenții în cadrul unei alte proceduri (ex. acțiune civilă născută în rezultatul acțiunilor făptașului contravenției).

75. La fel, nu au fost clarificate limitele competenței instanței civile sesizate în temeiul Legii nr. 87/2011, în concret dacă aceasta poate sau nu examina legalitatea acțiunilor sau inacțiunilor agentului constataitor întreprinse în vederea executării hotărârii din 04 martie 2019, sau trebuie să se limiteze la constatarea existenței ori inexistenței unei reluări efective a examinării.

76. Deopotrivă, instanța de apel nu a determinat dacă termenul scurs de la pronunțarea hotărârii până la o eventuală inacțiune a agentului constataitor poate fi calificat drept o întârziere nejustificată în executare, în sensul Legii nr. 87/2011 și în ce măsură lipsa unei decizii a agentului constataitor (cu privire la vinovăția/nevinovăția făptașului presupusei contravenții) a lipsit reclamantul de posibilitatea valorificării dreptului său la despăgubire în baza art. 45 din Codul contravențional, și dacă această împrejurare constituie un prejudiciu moral real și reparabil în sensul Legii nr. 87/2011.

77. Or, cu alte cuvinte, pentru a fi aplicabile prevederile Legii nr. 87/2011 în partea neexecutării unei hotărâri judecătorești, aceasta trebuie să fie pasibilă unei executări silite în sensul Codului de executare și să justifice un beneficiu efectiv persoanei care pretinde încălcarea termenului rezonabil de executare. Această condiție presupune, pe de o parte, că hotărârea invocată de reclamant trebuie să constituie un titlu executoriu, iar pe de altă parte, că dreptul recunoscut prin aceasta este susceptibil de a fi realizat prin mijloace coercitive specifice executării silite, astfel cum acestea sunt reglementate în Codul de executare al Republicii Moldova. Pentru a opera dispozițiile Legii nr. 87/2011 în materia neexecutării hotărârilor, este imperativ ca hotărârea invocată să aibă caracter executoriu în sensul Codului de executare, să fie aptă a produce efecte juridice concrete și imediate în favoarea titularului dreptului.

78. Însă, din partea motivată a deciziei din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău rezultă că instanța de apel nu a elucidat aceste criterii și nu a stabilit indubitabil că acțiunea dedusă judecății se încadrează în cerințele stabilite de Legea nr. 87/2011. Neexercitarea acestei obligații procesuale echivalează cu lipsa unei judecăți efective asupra fondului cauzei și, în circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

79. În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că instanța de apel a judecat formal cauza, nu a cercetat în de ajuns starea de fapt a speței și nu a determinat obiectul acțiunii, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil.

80. La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Hiro Balani vs. Spania, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 § 1 din CEDO.

81. Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (Perez c. Franței [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; Loupas c. Greciei, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; Capacchione c. Republicii Moldova din 30 noiembrie 2021, § 19).

82. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (Paixão Moreira Sá Fernandes c. Portugaliei, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; Caraman c. Republicii Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

83. Cu titlu subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, în prezent, practica Curții Supreme de Justiție a evoluat, iar soluțiile recente pe marginea unei astfel de categorii de litigii oferă o interpretare distinctă (a se vedea hot. în dosarele nr. 2ra-807/23 din 07 decembrie 2023, nr. 2ra-983/23 din 21 februarie 2024, nr. 2ra-832/24 din 06 septembrie 2024, nr. 2ra-1504/23 din 11 decembrie 2024, 2ra-119/24 din 26 februarie 2025).

84. Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursurilor declarate de Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, iar drept consecință necesitatea de a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

85. În conformitate cu art. 440 alin. (3), art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite cererile de recurs depuse Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Alexei Dimitrov, reprezentat de avocatul Alexandru Terziman.

Casează integral decizia din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Dimitrov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Oxana Parfeni